

SUBSCRIPCIÓ
Barcelona. Una pesseta al mes
Espanya. 4'50 pessetes al trimestre
Extranjer. 9'00 id. id.
Pagant per any, una pesseta de rebuix

EL POBLE: CATALA

ANY VIII NÚM. 2334

BARCELONA, DIUMENGE, 30 JULIOL DE 1911

UN NÚMERO, 5 CENTIMS

Abonos

y coberts desde 2 pessetes. Pensió
Francesca Vergara, 5, principal.

**Bàsculas-Caixes
Pibernat**
per a Cabals
Avinyó, 8-10

La guerra, com a valor en l'opinió pública

Tota empresa de guerra té, en l'opinió pública, un empujament. Una guerra per la guerra mateixa no seria ja guerra: seria bandolerisme pur. Així, en el valor de cada guerra com a element de l'idealitat popular hi ha sempre una base: a vegades és el sentiment d'independència o el de dignitat nacional ferida; altres és l'obsessió de mantenir íntegre el domini de l'Estat, contra les colònies que's vulguin emancipar; altres és una antipatia profunda per diversitats de religió, per rivalitats entre dinasties o entre monarquies. Avui és sobre tot el motiu econòmic. — Però si's volgués senyalar, en l'escala de les guerres, una gradació fonamentada en el motiu de cada una d'elles, tindríem de dir que les guerres fluctuen entre aquests dos motius oposats i capitals: o bé són guerres per obtenir la llibertat d'un poble, o bé són guerres per obtenir la conquesta d'un poble; guerres lliberadores o guerres esclavitzadores.

No és precis que les guerres lliberadores siguin sempre fetes pel mateix poble que's deu lliurar. Hi ha guerres d'intervenció que tenen per fi la llibertat del poble intervengut; de manera que's pot portar la guerra a un poble que imposi la llibertat; i aquestes guerres que'n diem d'irradiació són la característica de la cultura moderna, sobre tot desde la Revolució francesa.

Tist és dir: però la veritat és que Espanya, qui té en l'història tantes guerres de conquesta i tantes guerres de intervenció per imposar la seva tirania o la seva fe, no té ni una sola guerra d'intervenció per difondre la llibertat. La guerra mateixa que's diu d'intervenció, en realitat és opressiva a la llibertat dels espanyols, ja que s'opressa a l'irradiació del vent revolucionari de França, portat pels exercits napoleònics. Unicament la guerra contra els carlins és una guerra forosa en favor d'un ideal d'independència.

Les intervencions per la llibertat o per la civilització d'un territori senyalen al punt més alt de les cultures nacionals; i per això són les veiem emprendre per les nacions verament democràtiques i lliberals. El primer exemple és el de França, sobre tot en les guerres de la Revolució. Els altres exemples escassegen. Hi ha l'exemple individual de Garibaldi, ajudant a les causes de llibertat a Amèrica i oferint un cos de exercit als francesos contra els prussians, ja que sentia que la causa de França era la causa del liberalisme revolucionari, la causa maternal de la mateixa Italia nova. Hi ha l'exemple individual de Gladstone, excitant a una intervenció europea a Armènia, contra la tirania del soldà rus. Hi ha l'exemple dels Estats Units, decidint la llibertat de Cuba. — L'expedició europea a Pekín, com ara la francesa a Fez, han tingut, oficialment, l'aspecte de protecció als europeus d'aquelles ciutats.

Ara bé: en l'aspecte present, l'intervenció al Marroc, tal com la voldria el partit colonista francès o tal com la voldria la premsa belicosa espanyola, és una guerra de sincera expansió de llibertat, una veritable cas de «Kulturkampf», de lluita per la cultura, o bé és una guerra de negoci, una forma moderna de la guerra de conquesta, una protecció més o menys franca de companyies més o menys dissimulades? — La contestació, per part nostra, és ben

EN PAUS

Un periòdic local va publicar un article en que referint-se a EL POBLE CATALA titllava de secció eròtica els nostres «Ecos» i ens dedicava paràgrafs de tan mal gust com això:

«Hi ha una certa casta d'homes — escribim adés — que confonen l'encarnament amb la equanimitat. Se judiquen segons i balutables d'esperit, quan la seva inalterabilitat rau no més en la muesa, en la «cose» catànica».

Per distingirlos, cal no més esbrinar-ne'l fruit. Així de la equanimitat no pèrré la ironia, però del encarnament, ne pèrré ve munió de coses estafarives i p-oses, que no són la ironia, ne pèrréven les burles savanes, les irreverencies enajades, les facies de pervers novell, les grolleries inciviles, les rialles clíniques, les riallades escandaloses...

Els únics que poden mostrar-se trónics, al tractar d'ètica-social, són els qui tenen consciència moral. Els qui no'n tenen — malstruats! — a l'escriure de moral, parlen de lo que no saben ni coneixen. Al molejar els moralistes, no ataquen, no compeixen... se defensen, pretenen justificar-se tangencialment, volen, ridiculitzant els qui són millors que ells, fer creure a la gent, sense arriscar-se massa, que llurs defectes i vicis són qualitats i excel·lents reflexivament conquerides. Teorisen y maquinen y trufegen com un Falstaff panxut.

«Hi ha avui, a Catalunya — escriu el traductor de «Les Alegres Comares» — qui predica el vici com a refinament, la sensualitat com a vida alliberada. Se predica un Renacimiento que esdevindrà per un camí tot cerebral, y a conseqüència d'una ideologia forçada de la bellesa exterior. Se vol posar don Joan a la moda. En aquest punt, serà bo que's recordem del Falstaff! Si recordem del Falstaff, abominem dels «Ecloritos chulos» que reitrea l'altre jorn un confare, y, abans de fer bromes equivocades, si som afectats de prodigialitat, posem exquisida cura en examinar-nos, no fos cas que entre nosaltres, no fos cas que entre'ls qui's riallen de la moralitat, vegéssim — parlem en tesis general — qualche poeta piagiaro o bordelles, qualche reporter alcohólico o jugador, qualche redactor col·lucurino o sodomita, qualche siffilic inospitalitat.

La rialla del stír qui amanyaga una nina no és ironia; és bestial».

El nostre director va considerar que no podia continuar una polèmica amb un escriptor que demostrava amb tan porquins insinuacions tenir un concepte ben poc acurat de les relacions socials, y en una carta dirigida al director d'aquell periòdic, li va demanar que d'una manera pública o privada manifestés que l'article esmentat no afectava per res al decoro dels que escriuen en EL POBLE CATALA.

En el periòdic aludit hi hem vist amb satisfacció en el dia d'ahir un article que comença així:

«Hem rebuda del senyor director d'un confrare local, aludit per nosaltres, una lletra demanant-nos que, pública o privadament, fem constar que'l nostre article del 26 al vespre y del 27 al matí, «Els trónics y la Moralitat», no afecta per res al decoro dels qui escriuen en aquell quidió».

Prescindint dels calificatius impropis y dels conceptes exagerats de la epístola, que atribuïm a exaltació momentània del qui va redactar-la — que, com a bon democrata, deu considerarse inviolable, — plaunus no cedint de bon grat a la petició, consignar que en l'esmentat article no hem pretès directament ni indirectament alentar a la honorabilitat de cap dels redactors del confrare, ni fer alusions personals a la vida privada — per pública que fos — de cap persona en concret. Ben clarament ho feiem constar en el mateix article, en el que són perfectament delimitades la polèmica periodística y les consideracions de caràcter general.

Així y tot, si alguna violència d'expressió hi ha a les nostres rialles de l'altre dia que puga justificadament molestar a algú, que no se'n hagi demanat tant, la donem per retirada».

Havent signat a les nostres demana, ens pleu dir que considerem ben lliure la discussió y qualificació de la nostra conducta. Per lo tpic que no podríem passar seria en continuar polèmiques, que suposen lliures relacions de companyerisme, quan d'una manera directa o indirecta se'n apressen conceptes que desduren del respecte que's deu a sí mateixa tota persona digna y honrada.

Ateneu DEMOCRACIA
del
Districte VII d'U. F. N. R.

Carrer d'Aragó, 135.

A fi de festejar els èxits que continuament té aquest Ateneu, ha acordat celebrar en la sala d'actes de son hostatge un SOPAR íntim, al módic preu de 3 pessetes cobert, el proper dia 5 d'agost, a dos quarts de deu, al qual hi seran convidades les personalitats que prengueren part al miting inaugural del mateix.

Tots els partidaris de l'U. F. N. R. que hi vulguin concórrer, poden dirigir-se per les contrassenyes en els llocs següents: Ateneu «Democracia», Aragó 135.—Botelleria «Canuto», Corts Catalanes (Xamfrà Urgell).—EL POBLE CATALA.—«La Publicitat».—«El Diluvio».

La Comissió.

NOTES PARISENQUES

«The Quaker Girl»

La «grivoiserie» parisenca fa temps que agonitza: ni els «chansonniers», ni les «revues», ni el «vaudeville», ni l'opérette, ni la premsa, ni el mateix Montmartre amb les seves botigues d'humorisme, poden ja ferse soportables al turista més benèvol. Baix aqueix punt de vista, París està al nivell de qualsevol ciutat incolora; així, no és estrany que's deixi invadir per l'extranger. Ja no es sol «La viuda alegre» amb els zingars blancs y el mateix Franz Lehar en carn y ossos, ni els ballets russos de dolls, ja no metlada memoria, els qui són cridats a robar la «morce» parisenca, sinó que fins el país de la «respectability» exporta a la Vila Lluna els seus couplets y piques.

«The Quaker Girl» ha entusiasmat als parisenques. Una música heterogènia, barreja de dièdes alemanys amb ballables canalses y una punia de «leid-motivisme» y descriptivisme; una «epilepsia» clownesca mimant sense repos totes les frases de l'obra; un «débroggi» abundant, mogut y pintoresc; quatre xistos verds y d'oportunitat y el teatre del Chatelet s'omple cada nit de pitreros immaculats, d'escoits y de diamants.

«Els artistes se saben el paper admirablement, com si improvisessin: no's serveixen d'apuntador, vesteixen bé, lo mateix les primeres parts que's coristes y comparses y porten els elegants vestits de social amb una gràcia y aplom, admirables. Els chors mai canten arreregrats, sinó que's mouen amb un realisme molt apropiat».

El principal motiu de l'èxit de aquesta companyia potser està més en l'exotisme d'aquests «gizlemens» de grosses oies y ulls blaus, correctament penllats, y perfumats y habilitats, com uns viatgers de màquines «dactilogràfiques»; d'aquelles angleses de grans ulls càndids y pell blanca y rosada com se veuen en els retrats aristocràtics dels Reynolds y els Rowney, minant les cansonetes picaresques amb les danses de teatre-concert.

El decorat, si bé d'un color de gos guanyat, és d'una riquesa y d'un verisme tan minuciosos y complicats, que haurà, segurament, avergonyit l'especificació de

«L'anell del Niblung»

de la Gran Opera, qui quasi pot aporcar del nostre modest Liceu... quan no lloga el decorat a Italia.

Aforunament, totes les tribulacions que's ocasionen els llampes de cartró y els incendis de cel·luloide queden compensades per l'orquestra que llueix una corda imponent, y, particularment, perquè en Niblik cada nit porta la batuta.

Els snobs de Barcelona que ja comensen a fadigar-se de Wagner y diuen que si Strauss, que si Brückner, que si Dukas, deuenir oír aquesta tetralogia, que sol té'l defecte d'esser posada per un cos de tramoistes y escombrats tan inoportables com la comenadora Judith Gauthier. Y, si ni així lograven reconciliar-se amb l'autor de Parsival, podria acompanyar-se a l'Opera Còmica a sentir al gran compositor nacional Saint Saens o'l sempre aplaudit Dukas, el de

«Ariane et Barbe-Bleue»

comte líric, més llarg que un dia sense pa, que l'agonia del general Alvarez de Castro. Cap més compositor tindrà, segurament, el talent dels Dukas, de tan llarg espai.

En canvi, aquí, la presentació escènica és grotesca fins a lo inverosímil, lluny de la tradició de bon gust de la casa, lluny dels decorats dels ballets russos del Chatelet, de quines maquetes, junt amb els projectes dels figurins, el decorador rus

L. Bakst

n'acaba d'inaugurar una Exposició en el Museu de les Arts Decoratives.

L'obra d'aquests russos podria definir-se, en lo emotiu, com a decadentisme llibresc, y en l'execució com a preciosisme femení; tot a la manera dels nostres Smith y Andreu. Els russos, emperò, més conscients y més lliures, se diferencien, ademés, d'aquests nostres compatriotes, en una sensibilitat musical que traspuja tant aquí, en l'escenografia, com en els èxits de la seva pintura. Aquests russos agafen al ja popular Aubrey Beardsley, me li donen una ruïnada de Borodine y, aïssat cap a la coberta del «Ludwig».

Exposició de la Turqueria

Baix aqueix nom de «Turqueria», s'hi omplen tot l'art pseudo-musulmà que durant el segle XVIII estigué de moda a l'Occident, particularment, a França. No tot lo que s'hi mostra en aquesta Exposició de la «Turqueria» és segle XVIII, ni «Turqueria», ni tampoc tot es interessant, perquè d'haver-hi volgut així, tal vegada l'Exposició hauria sigut molt reduïda: se coneix ara que

això de la «Turqueria» no es tan important com a simple vista sembla.

Admirarem els sumptuosos tapissos de Troy y les diverses instal·lacions microbianes de teixits, vanos, porcel·lans, bibeloteria, etc.; les pintures de recepcions de embaixades fabuloses a la cort de Versailles, d'embaixades del rei Sol als fantàstics emperadors de l'Assia misteriosa. Extasiem-nos amb les primoroses figurines italianes, vestides de fines toles, precioses y mimicosament, com les del gran enaïsmament del Museu de Cluny; però reservem tots els entusiasmes per la meravellosa Sala Liotard, ont el pintor espiritual hi està representat per innumbrables aquarelles, olis y pastells sobrel de costums turques; pels pergamins y miniatures lleument aquarellats de la valiosa col·lecció del doctor Martin.

Més enllà, la sala IV és tota pompa, com un cortège nupcial d'algún rajà indostani, com el coronament d'un Fill de Sant Lluís; tot per virtut d'aquell hiperbòlic de la polonesa que's deixa esmapear amb els seus brocats y pedrerias y els seus coixins al cap y els seus coixins als peus, l'enigma de les seves dues capseles paraleles.

Si cap sonetista plorant no les banalissa, les joies poloneses de la col·lecció de la princesa de Faupigny-Lucinge seguiran essent una de les meravelles d'aquesta Exposició. Les vitrines no són plenes: orfèria delicada de toleta femenina y grans pessets dels arnesos d'or y plata, tot barrejat com en boí guerrier. Per ci-er-la, tot està sembrat de turqueses de totes mides que juguen amb la tonalitat d'or vell d'una manera tota nova y entenedora pels nostres ulls; les turqueses són les úniques pedres que's estenen a l'orquestra original, imitada dels entortolliments de la passamaneria. Les unes són dolces y esclatantes com un bossi del cel de Stambul; altres, malaltes de mort, clapedes de grogor moribons, cangrenoses, fòrides de mort, cada dia més extintes; algunes, mortes ja, exangües de sang blava, putrefactes y repulsives.

L'impremta hi està també ben representada. Els sultans Nassuh-Bassa y Russian-Bassa hi són retratats de la manera ferotge que convé a les llurs faccions cruels y dominadores; són dos boxos terribles de magna execució, de gran tamany, així com el retrat d'Adriàndes Barbarussa, d'estil germànic, firmat A. V. (Volgumuth). Altres boxos dels Benelli y Pissano, retrats de personatges turcs, sobresurten entre les stamper y gravats.

Dintres dels nombrosos y interessants llibres il·lustrats al box, a l'acer y a l'alguntor, datant desde'l segle XVI als començos del XIX, hi destaquen dues obres deliciosament dibuixades, gravades y colorides, datades de 1812 y 1817, editades per la llibreria Neptun, del «Passeig des Panoramas»; «Mœurs des Ottomans», per A. L. Castellan, y «Voyage à Smyrne», per J. M. Tappigne.

Després de tot això ve l'estiu, el sol rabiós, els turistes anglesos, la manca d'aigua, el còlera... París devé d'una platina semblant a la de la plassa de Catalunya, y encara que restin alguns còssids del gènere d'aquell barceloní que's troba a l'encreuament del passeig de Gràcia amb l'horatèria Valenciana, el corresponent d'EL POBLE CATALA no's veu pas amb cor suficient per abandonar el cau sec y tranquil en cerca de notícies insignificants.

J. S.

El vaixell fantasma

El vapor «Espanne» que's considerava perdut, apareix en la platja d'Amèlia

Els telegrams, fins els que ahir vespre portaven els diaris, donaven com a cosa gaire bé segura el sinistre del vapor «Espanne». L'agència Havas va transmetre el següent despach:

París, 29, 11'50 matí.—«Le Matin», en un despach de Marsella, diu que inspira inquietut el parer del vapor «Espanne», que's dirigia de Gènova a Buenos Aires, amb 60 homes de tripulació y vuit passatgers. Dit vapor va tocar a Marsella el diumars y devia arribar a València l'endemà.

El vapor «Espanne» no està perdut y se troba en algunes d'Amèlia, desde'l dia 28, o sigui abans d'ahir. La població, alarmada per la notícia de que conduïa emigrants italians y tement fosin portadors de germens còterics, ha fet que les autoritats no hagin permès el desembarc de cap tripulació ni viatger.

El capità, sense posar peus a terra, ha dirigit a Marsella un telegrama dient que la seva arribada fins a la platja d'Amèlia, ha estat deguda al rompiment de la manivella de la màquina central. Mentres amb els elements de bordo treballa per reparar la averia, demana instruccions telegràfiques sobre la seva ruta.

Fa vintiquatre hores que'l poble d'Amèlia està preocupat amb aquest vaixell, sortit no saben d'ont. La fantasia popular amplia'l succés, però les declaracions del capità han començat a posar pau en els espais.

Demà repartim als nostres lectors un Pròleg escrit per en Manuel de Montoliu a la novel·la

JÖRN UHL

Com que va en forma de folletí per ser enquadrat amb la novel·la l'haurem repartit avui, sinó ens ho hagués dificultat una petita averia en la màquina rotativa.

La manera de prolongar la Vida es consegüir

UNA BUENA DIGESTIÓN

poniendo el organismo en condiciones de resistencia para evitar y curar las enfermedades crónicas. La Integridad

ESTOMACAL

se consigue tomando el ELIXIR SAIZ de CARLOS (Stomalar), medicamento conocido y recetado hoy por los médicos más notables de las cinco partes del mundo, porque con su uso desaparecen la dispepsia, la inapetencia, el dolor, la acidez, los cólicos y el enfaquecimiento producido en la mayoría de los casos por las malas digestiones que dificultan la asimilación y nutrición, siendo utilísimo para curar las

DIARREAS

agudas y crónicas, lo mismo del niño, desde su más tierna edad y en la época del destete, que del adulto, pues es siempre inofensivo.

De venta en las principales farmacias del mundo y Serrano 80, MADRID

Se remita por correo billete a quien lo pida.

ECOS

A popularitat, a tot arreu, però sobre tot a Barcelona, resulta fàcilment adquirible. Ho és tant, que als cinc penils noms que corren, se'ls hi podria avansar l'adjectiu «popular». Així sí, la popularitat barcelonina, per part del públic, resulta una mica menyspreuadora, a l'inrevés de la de Madrid, en absolut respectuosa. Aquí, passa per les Rambles qualsevol dels nostres grans o petits homes. La gent comenta: «Mireu, ara passa l'han». Se'l miren, y prou. Si un l'ensalza, immediatament surt un altre que'l reventa. A Madrid, no. Tothom coneix en Benavente y els seus vicis y les seves virtuts. Y tothom el respecta, resultant, encara que sembli mentida, que en Benavente és tan inviolable com l'institució real Den Dienta no'n parlem. En Dienta, no més que passejant pels barris baixos, podria ferse la vida, acceptant el menjar y el beure dels admiradors. Per admiració, aquí paguem pocs coses. La popularitat entre nosaltres, és una glorificació absolutament honorífica.

Tanquem aquesta petita classificació de popularitats per anunciar-ne una que acaba de nàixer. És la de l'automòbil de l'Elis Park. Fins a altes hores de la nit, a través, formidablement sorolls, els nostres carrers, atapeïts de gent alegre les seves qualsevol d'assistents. Les dames xisclen, els homes fan volar els barrets y criden o canten. És l'alegria que passa.

Durant el dia, aquest automòbil, complex els seus devers de bon treballador, servint, com un gros camió, per al transport de mercaderies. A la nit, desenferrat, se dedica a fer xirinola, obligant a xisclar a les dones, que senten la gratuïta vanitat de posseir mo-

mentàniament un auto. Fins els més pulcres censors, no li podrien dir res per les seves calaverades nocturnes, complint tan bé durant el dia, amb el treball, l'industria y el comerç, bases de la vida y de la prosperitat del nostre poble.

Però ademés, aquest auto, quan preben agitats polítiques — mitings forans, eleccions, aplècs—se posa, amb neutralitat absoluta, a la disposició dels partits polítics, havent exhibit totes les banderes, perquè en ell, com en la Llita, hi cab tothom.

No dubtem, que a no trigar gaire, el declararan automòbil nacional, els ciutadans agraïs.

A Societat Catalana de Bibliòfils, ha editat la «visió delectable» de l'Allons de la Torre, traducció catalana de l'obra castellana, que fou perseguida per l'inquisició als segles XV y XVI. Tant ho fou, que no més se conserven dos exemplars: un incomplet a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, procedent de Sant Guip, y un altre a l'Institut d'Estudis Catalans, complet.

De aquesta edició completa que conserva l'Institut, se farà'l nou tiratge, però no amb nova composició, sinó amb facsimil en fototipia.

PODEM avensar la nova que l'Orfeó Català prepara aquesta tardor uns grans festivals Bach, amb la cooperació de l'eminent organista Av. Schweitzer, y una orquestra, y solistes, executant entre altres obres la «Gran missa en si menor» primera audició y de quina obra creiem que l'Orfeó Català ja n'havia donat a conèixer el «Credo», a veus soles, amb gran èxit.

Els patrioters

Reproduïm amb gust aquest
valent article que fa poc ha pu-
blicat el distingit escriptor que
firma ANGEL GUERRA:

MIA ANDANTE ESPAROLERIA.—Què pintorescos són els patrioters catalans! Con un calor extraordinària, en la mesa del cafè, en el article de periòdic, en els llums d'edificis polítics, desahogan el esperit com una verborrea espontània i a càlida llibre, un esperit incult, enormement carregat com el lastre de totes les vulgaritats i estúpides que en el món han sigut.

Són bécicos com un Wellington, diplomàtics com un Taitelberg, estadístics com un Disraeli, polítics com un Thiers, naturalment, de càst com media tostad. Tots aquests patrioters catalans, que des de l'any 1808 en la pèrdua per Espanya del immens imperi colonial que posseïa.

Per ells han venut totes les castors nacionals. Porque no sentien la patria, ni la lleven en la mente como ideal, ni la guardan en lo más íntimo y silencioso del corazón, como un sentimiento vivo y enérgico, capaz de las acciones más heroicas, pero también capaz de los más grandes sacrificios mudos.

No son patriotas; son patrioterios. Esta especie española es muy especial: ni es el "dingo" inglés, ni el "chavivino" francés, que esos han contribuido al poderío de una Inglaterra fuerte y a la hegemonía espiritual en el mundo de una Francia culta. No, no es de esta especie el patrioterio español. Es cerial, hidrógeno, un poseído pigro, como los derviches ululantes de Turquía y los santones fanáticos de Marruecos.

Y ellos, imponiéndose en las horas difíciles, han aniquilado esta España que unos

cuantos patriotas, advertidos del peligro por su alta mentalidad, quisieron é intentaron indolentemente redimir y salvar.

Lo peor es que no bastan los dolorosos escarnientos pasados y que la insensatez patrioteria, como si fuese una nacional enfermedad incurable, ha vuelto en estos momentos á hacer estragos tremendos en el país.

Pobre España, la de los tristes destinos! ¿Y pensar que espíritus generosos, verdaderamente patriotas, con patriotismo reflexivo y cordial al mismo tiempo, podían salvarla!

No al del Cid, oprimido el que era, sino al propio sepulcro de Costa, para que la voz iracunda y doliente del gran tribuno no se oyera, le hemos echado siete llaves y siete sellos. ¿No habrá, en estas horas difíciles y profundas de enormes peligros, quien desentierre al ilustre muerto, como el monarca lusitano desenterrara el cadáver de Inés de Castro para reinar después de morir?

La raza española quiere aniquilarse. A mí me hace el efecto de esos suicidas continuados á quienes el azar salva la vida, y que una, dos, veinte, cien veces vuelven de nuevo á herirse, hostigados por la idea obsesante, por la necesidad de acabar, de morir.

Ese instinto homicida lo hemos llevado siempre en la sangre. Nos hemos antes suicidado como pueblo para hacer una nación artificiosa, con una grandeza sin solidez, deleznable como castillo de naipes. Y ahora, al cabo de tantos siglos de distancia, cuando una larga y trágica experiencia nos ha debido advertir ejemplarmente, persistimos en el error de querer sacrificar al antefacto de la nación esa realidad viva del pueblo.

¿Por qué esa vieja tenacidad en la raza á desear del solar nativo? Hemos abando-

nado éste, cura y patrimonio de un gran pueblo para buscar en tierras extrañas lo que ellas no nos daban y que nos hubiese dado de sobra, con la perseverancia en el trabajo el natal tesoro.

Hemos sido un pueblo de aventureros, pero no hemos sido una raza verdaderamente expansiva. Hemos conquistado, pero no hemos colonizado, haciendo por tanto estéril todo esfuerzo. No la improvisó Cánovas, sino que ella era la voz secular de esa raza puntillosa, con más vanidad que inteligencia, la que dijo hace pocos años la frase famosa: «El último hombre y la última poeta».

¿No indica ello clara, terminantemente, ese estado morbo de nuestra psicología nacional con una fúnebre inclinación al suicidio?

Nosotros no hemos llevado la paz, símbolo del progreso, sino la guerra á todas partes; no hemos luchado por civilizar, sino por catolizar á la manera española, es decir, á sangre y fuego, en todos los países que antaño sintieron nuestra dominación férrea, pero nunca nuestra tutela bienhechora.

Por tradición ignoramos las artes de la paz, la conquista de pueblos, no por la violencia de la fuerza, sino por la superioridad del espíritu. Estuvimos en Italia y la desgranamos; estuvimos en Flandes y en los Países Bajos y fué sangrienta la huella de nuestros pasos. Y en América, ¿qué hicimos?

La descubrimos, la conquistamos, la dominamos. Eso hicimos allí durante unos cuantos siglos. Lo que no supimos hacer fué colonizar América. De haber sabido hacerlo, indudablemente no la hubiéramos perdido, por lo menos en la forma en que la perdimos, arrojados, sin un adiós de gratitud siquiera, bajo la presión insolente del insolente tio Sam.

La calentura nacional persiste. A cada momento se traduce en convulsiones de epi-

léptico, pérdida de la memoria, delirio exaltado, para pasada la crisis quedarnos extenuados, rendidos. Viendo en uno de esos momentos á nuestra nación fué cuando Silveira dijo que España estaba sin pulso.

Yo creo que hay que buscar un pronto remedio antes de que la catástrofe sea aún más inminente. Es preciso ir á buscar un hombre sano, rudo, del campo, un Wamba de calzon corto y almadreñas, y acaso del otro se sacó un gran rey, de este moderno labriego se saque un gran gobernante. El habrá vivido la realidad dolorosa de la vida española. Habrá sufrido el hambre, la injusticia, la brutalidad de arriba. No necesitará traer un símbolo de su majestad é instrumento de su poder, ningún cetro. Bastará su vara de trueno. Ella puede servirle de cayado de pastor que guarde un rebaño en una República arcádica como debiera ser la nuestra. Ella podrá servirle, última ratos, para la patrioteria andante como sirva la vara en manos de los loqueros.

ANGEL GUERRA.

Per la llengua catalana

Els treballs de la Secció Filològica
de l'Institut d'Estudis Catalans.
Fixació de l'ortografia
catalana

En el darrer número del nostre benvolgut confrare «L'Esquella de la Torratxa», el company que hi firma «Wilfred» ha publicat una interessant crònica titulada «Per la llengua catalana», de la qual copiem lo que segueix:

«Sabem que la nova Secció (la Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans) s'ha reunit

ja diverses vegades i que ha esbossat un plan de treball. S'ha començat ja l'estudi de la qüestió ortogràfica, una de les més urgents de l'idioma català, tan castigat per l'anarquia en aquesta matèria i escrit diferencialment de cinquanta mil maneres diverses. Aquesta diversitat arriba a extrems tan lamentables, que sovint els mots queden estranyats i resulten desconeguts per l'aplicació més o menys encertada dels diferents sistemes ortogràfics. Un que no conegui molt a fons el nostre idioma, no podrà comprendre mai que la paraula «on» sigui exactament la mateixa que «ahont». Les cinc Letres de la última's reduïren a dues en la primera. Escrivint, corregint i llegint textos catalans, moltes vegades un hom exclama: «Ara sí que ja no sé ont soci».

«L'ortografia és precisament una de les coses més convencionals de les llengües, la més arbitrària i que la millor pot ésser objecte d'una mena d'«akases» intel·ligents. Actualment, en mitg de l'anarquia regnant, ja s'hi remarca una certa tendència a l'unificació; d'això n'es prova l'adopció dels plurals en «es», avui generalitzada, i el triomf quasi complet dels articles «els, ells». Però si haguessim d'esperar que l'unitat ortogràfica ens vingui espontàniament, no arribaríem pas a véure els nostres ulls.

«D'aquí a pocs mesos, doncs, la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans ens donarà tot un sistema ortogràfic, racional i científic. Per l'autoritat de l'organisme que l'apadrina, la futura ortografia serà ràpidament adoptada per la gran majoria dels periòdics i escriptors catalans. El nostre idioma n'haurà rebut un gran benefici. I ja no serà possible que els nostres enemics s'ajunin arma d'aquell argument (?) emprat un dia per en Romero Robledo al Congrés espanyol al dir que el catalanisme no era una cosa seria, desdel moment que «La Renaixença» escrivia «Lo Catalanisme» y «La Veu de Catalunya» posava «Lo Catalanisme».

CRONICA DE BARCELONA

NI PELS UNS NI PELS ALTRES

Decididament la lectura d'«El Progreso» fora la cosa del món més divertida, si darrera no hi hagués una part de poble, cada dia més petita afortunadament, que pren com article de fe aquelles boles incommensurables.

Ara resulta que nosaltres ja hem parlat de les mines. Sempre es alguna cosa. Resulta, també, segons paraules textuales de la gasetta lerrouxiana, que la pregunta del senyor Lerroux y Garcia en el Congrés impidió que los miners prosiguieran su negocio extrayendo el mineral en estas circunstancias. Quines són aquestes circumstancies? «El Progreso» s'ho cala. Però en fi, això poc ens interessa. Lo interessant es la confessió. Y la conseqüència que'n treu «El Progreso», o sigui que a nosaltres ens dol aquest perjudici y que d'això ve la nostra campanya.

Realment, se necessiten totes les dots imaginatives que posseeixen la gent d'«El Progreso» y la mà trencada que tenen a inventarse boles para sortir amb semblant afirmació després de tot quant hem dit respecte de miners y mines. Repetim una vegada més, però que la gasetta lerrouxiana se n'enteri. Nosaltres no volem que per les mines dels rics se fassi donar la sang del pobre. Per això combatem la guerra pel 1909, com ara combatem aquest nou inici d'aventura africana. Però tampoc estem disposats a tolerar en silenci que un aventurer cubert amb la toga del legislador negociaci doblement amb les qüestions marroquines, entente d'una banda amb el govern però no posar entrecabs a la política d'aventures que pot costar rics de sang y milionades al poble espanyol; y de l'altra, pactant amb un aventurer alemany para destorbar els negocis dels capitalistes espanyols al Marroc, única cosa que podria justificar — no segons el nostre criteri, entencis bé — aquella política aventurera.

Més clar nosaltres no volem que's portin els fills de mares espanyoles a morir al Marroc, para defensar les mines dels rics espanyols; però considerem doble infamia aquest joc del senyor Lerroux que portaria's soldats espanyols a donar sang y vida en defensa de les mines d'uns capitalistes alemanys.

Ho té prou clar «El Progreso»?

La darrera sessió celebrada per les juntes Directiva y Consultiva de la societat de Geografia Comercial, baix la presidència de don Francesc Mas, va tenir especial interès per tractarse del programa y pressupost del projecte segon Congrés espanyol de Geografia Colonial y Mercantil amb la presentació, para son estudi, dels productes, usos y costums històrics-marroquins.

Varen ésser convocats a dita reunió don Marí de Foronda y don Alfred Gumà, com a delegats de la R. Societat Geogràfica de Madrid, amb qual cooperació s'organitzen diversos actes, així com se fan gestions para obtenir el valú dels concursos d'altres elements que, junt amb les adhesions rebudes, fan preveure un notable éxit al's confirmen el concurs dels poders públics.

La Junta acordà, per altra part, acudir a la informació sobre les tarifes de nolis presentades per la Companyia Transatlàntica, en el sentit de facilitar l'exportació a nous mercats.

Se llegiren notables informes dels corresponents a Tànger y Oran, acordantse imprimir y repartir entre's socis.

Finalment s'acordà fer públic que'l 15 de setembre vinent començarà la càtedra de Geografia Comercial, pognent ja inscruptura a la secretaria de la societat, de tres a sis de la tarda.

L'arxide de Sabadell comunicà ahir al governador que les entitats organitzadores de la missió de campanya que s'havia de celebrar avui en la Hamba de dita ciutat, havien desistit de celebrar-la, en vista de lo qual s'havia també desistit un miting organitzat per diverses societats de caràcter avensat, para protestar d'aquell acte.

En honor de la bandera catalana

Para protestar de la conducta del viscónsul espanyol a Guanánimo, que pretén fer arriar la bandera del Bloc Nacionalista Català de dita ciutat, y en rememració alhora a les autoritats cubanes que amparen amb tota fermesa el dret dels nostres compatriotes d'issar la seva bandera, la nostra gloriosa bandera, se va celebrar ahir una vetllada en el local de l'A. N. C. organitzada per la Secció de Propaganda de la mateixa entitat.

Va presidir l'acte, en representació de dita Associació don Vicens Balleser, el qual l'obrí explicant amb breus paraules el significat patriòtic de la reunió, després de lo qual fou tocat al piano per un distingit jove, el Himne Cubà, que fou oit per tots els presents a peu dret y aplaudit fortament a l'acabar les darreres notes.

Després anà desenvolupant-se'l programa de la vetllada, llegint el senyor Cumanó un treball en prosa dedicat a la població de Guanánimo y a Cuba en general, lloant el seu esperit lliberal y el seu gran sentiment patriòtic, y el senyor Paredella la ressenya dels incidents ocorreguts, relatats per la revista «La Nova Catalunya», que publiquen els nostres compatriotes residents a l'illa.

Don Pere Fausanell, de l'A. N. C., pronuncià seguidament una fervent oració patriòtica, a la qual seguí la lectura d'una poesia titulada «A la Bandera», original del senyor Delcós, redactor del periòdic «Renaixement», y d'un treball en prosa, de don Albert Pachó.

Un altre parlament vibrant del senyor Company, de la mateixa Associació, y la lectura d'una poesia titulada «Liberadora», de don Manuel Alcántara, redactor de «Renaixement», y d'un treball en prosa del senyor Rosell, del C. A. de D. del C. y de l'I. C., completaven el programa de la vetllada, a la qual posà fi don Francesc Xavier Casas y Briz, president de la Secció de Propaganda de l'A. N. C., amb un eloqüent discurs rubricat també de sentiment patriòtic y de devoció per la lliberal y progressiva República Cubana.

Tots els que prengueren part en la vetllada foren aplaudits amb entusiasme.

El Col·legi de mestres titulars privats hi adoptà com a distintiu para els seus col·legats una roseta amb els colors blau clar, vermell y blau fosc. També hi encarregà el dibuix y acuñació d'una artística medalla que usaran els associats en els actes oficials.

Se convidà als socis inscrits a la secció de Belles Arts de l'A. E. P. y a reunió que se celebrerà demà a les deu de la nit, para proucir al nomenament de la junta de la secció.

Després d'haver visitat les principals clíniques d'Europa y d'haver pres part activa en el Congrés de Urologia celebrat a Londres, on discutí sobre'l tractament del prostatisme, ha tornat a Barcelona el doctor Sernallach.

El governador civil ha enviat al fiscal de S. M. el número d'un nou setmanari, para considerar immoral el títol y subtítol del mateix.

Com que's governadors no tenen facultat para suspendre en temps de normalitat constitucional cap publicació, el senyor Portela s'ha limitat a procedir en la forma indicada.

L'arxide de Valencia, don Pere Aliaga, ha enviat a l'Ajuntament un projecte para la transformació de l'impost de consums.

Una comissió de vigilants nocturns de la barrada de S. A. de P. va visitar al governador, queixant-se de la situació que se'ls crea, permetent que prestin servei altres individus en un mateix barri. Se li queixaren també de la contesa que's va donar l'arxide quan li varen anar a parlar d'aquest assumpte.

El senyor Portela els digué que tenia d'estudiar dit assumpte.

RAINOST (Suc de raïm). Restrenyiment, Estòmac, Febre, Convalecences, etc.

El Consell del F. A. C. convoca a tots els pares dels deixebles de l'escola catalana gratuïta «Mossen Cinto», para avui, diumenge, a les cinc de la tarda, para donar lectura del dictamen mèdic emés pel director de la secció d'Higiene Urbana, el doctor don Lluís Comenge, dels alumnes de l'esmentada escola que han sigut revisats amb motiu de la formació de la Colònia escolar Mossen Cinto.

Aquesta colònia escolar sortirà para Sant Felip de Palmarols el vinent diumenge, dia 6 d'agost, y retornarà el 3 de setembre.

LO DE LES NOTARIES

Gran miting de protesta

El Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de l'Indústria, atent com sempre a recullir el sentiment de l'ànima nacional catalana, no podria deixar passar l'actual moment d'inquietud produïda pel funest R. D. de 28 de juny centralisant a Madrid les oposicions a Notaries, gense recullir y ferse intérprete de la protesta que dita disposició ha aixecat a Catalunya.

A dit efecte ha organitzat un gran miting que tindrà lloc dissabte vinent y en el qual hi pendran part entre altres oradors don Antoni Sansalvador, per l'Unió Catalanista; el senyor Puig de la Bellacasa, pels elements de la Lliga Regionalista, y nostre estimat amic el regidor federal nacionalista don Mauguil Rius y Rius.

L'acte s'espera que tindrà una forsa transcendència.

VI Exposició Internacional d'Art

A les deu del matí d'avui, com tenim anunciat, don Armengol Giner de los Rios donarà la darrera conferència de les organitzacions para els dies festius.

Després, baix la direcció del mestre Gubern, tindrà lloc un concert d'orga amb la cooperació de l'Orfèol Barcelonés, essent el programa el següent:

Orga sola:

1. «Sonata catalana» n.º 2, primera audició; a) «Allegro moderato» (tema «L'hereu Riera»); b) «Adagio espressivo» (tema «Montanyes del Canigó»); c) «Allegro» (tema «Els tres tambors»); Gubern.

Orfèol Barcelonés:

2. «Alleluia» (tres seccions), Leisring.
3. «Brunisenda» (solo pel senyor Mercadé), Morena.
4. «L'Emigrant», Vives.
5. «A reveure», Gubern.

A la tarda, a dos quarts de cinc, se celebrarà per la Banda Municipal, dirigida pel mestre Casanó y les grans orgues a càrrec del mestre Daniel, el concert de clausura de l'Exposició, amb el programa que segueix:

Primera part:

«Els diamants de la corona», obertura, Anber.

Orga. — «Ball de les morraxes» (glosa), Daniel.

«La Bohème» (tercer acte), Puccini.

Segona part:

«Danse hongroise», n.º 5, Brahms.

«Rapsodia hongaresa», Delage.

Orga. — a) «A Rius y Tulet», elegia, Daniel.

b) Improvisació sobre un tema popular, Daniel.

«Marxa nupcial», orga y banda, Mendelssohn.

L'Unió Industrial, proseguint la seva campanya tècnica-industrial para les diverses comarques de Catalunya, ha organitzat para el dia 27 del vinent mes d'agost una excursió a Manlleu para visitar diverses fàbriques de filats y teixits y tallers de construcció de maquinària de l'esmentada població. Aprofitant l'excursió se donaran diverses conferències pels professors de l'Unió y se celebrará un banquet de germanor dels elements industrials de Manlleu, Ripoll, Torrelló, Vic, etc.

Para detalls, a la secretaria de l'entitat, de set a vuit de la nit.

Avui, a les nou de la vetlla, se celebrará a l'Ateneu Obrer del districte segon, Mercaders, 38 y 40, una funció de benefici d'un individu de la secció de maquinària del teatre de l'Ateneu, nomenat Odon Mercader, que el disset passat, en el Pla de Palau, va ésser víctima d'un accident desagratat.

Se posarà en escena, baix la direcció don Pere Boquet, l'interessant drama en tres actes don Frederic Soler (Pitarra), titulat «Els segadors», y la bonica sarsuela en un acte, don L. Puiggras, «Permetim!».

Els preus regiran els mateixos que en funció d'abonament.

S'ha rebut al Negociat d'Estadística de l'Ajuntament un exemplar de l'«Anuari de la municipalitat de Melbourne» (Australia).

Mides sanitàries

El governador civil, d'acord amb l'inspector provincial de Sanitat doctor Trallero, ha acordat disposar la creació de laboratoris para l'anàlisi d'aigües en totes les poblacions cap de partit judicial, para que en ells s'hi analitzin les aigües de tots els pobles del districte, per tractarse d'una reforma molt costosa si s'hagués d'establir en cada un d'ells.

Para l'instal·lació dels sudits laboratoris se farà un repartiment entre's Ajuntaments, per l'estil dels repartiments de càrregues carotaries.

També ha ordenat el senyor Portela, a l'arxide de Castelló, la construcció d'un escombrador amb condicions higièniques.

La censurable resistència d'alguns alcaldes de la província a complir les disposicions governatives relacionades amb els serveis de Sanitat han obligat al senyor Portela a dictar les següents circulars:

«Vençido el plazo de cinco días fijado en circular del 13 del actual, inserta en el «Boletín» del 19, sin que muchos alcaldes hayan cumplido lo en ella dispuesto, de nuevo les ordeno que manifiesten á este Gobierno en término de tercero día:

1.º Si tienen laboratorio bacteriológico dispuesto para realizar los análisis necesarios para el diagnóstico rápido del cólera.

2.º Si tienen local de aislamiento en condiciones para prestar servicio inmediatamente.

3.º Si tienen a este Gobierno de desinfectores y el médico preciso para atender las necesidades de la campaña sanitaria.

4.º Si disponen del mínimo de desinfectantes á que hace referencia ó exige el anexo II de la instrucción general de Sanidad; y

5.º Si tienen consignación en presupuesto para higiene y salubridad, conforme dispuesto en la real orden de 17 de octubre de 1908, recordada en la de 4 del actual y en la de 13 del mismo.

Desde luego, transcurrido el plazo de tres días, quedarán incurso en el máximo de la multa y se pasará el tanto de culpa á los tribunales de justicia.

«Para que este Gobierno pueda facilitar los antecedentes pedidos al señor inspector regional de sanidad del campo de Cataluña, por real orden de 14 del actual, inserta en la «Gaceta» del día 17, se servirán los señores alcaldes remitir en el preciso término de diez días á este Gobierno civil los cuestionarios de paludismo y aguas potables, con los datos que en ellos se piden, aportando el mayor número de datos que les sea posible.

1.º Si existen focos palúdicos, su número y situación geográfica.

2.º Estadística de mortalidad y morbilidad palúdica.

3.º Si existen costumbres antipalúdicas y sus causas.

4.º Días de trabajo perdidos por dicha enfermedad.

5.º Contención al cuestionario de aguas potables, con el número de la mayor importancia á las enfermedades que se originan por su impureza y contaminación (cólera, fiebre tifóidea, etc.).

Sabem que'l senyor Portela està disposat a fer complir amb tot rigor aquestes circulars y totes les demás disposicions que s'hi preveuen para posar els serveis de Sanitat en l'estat que han precisat les actuals circumstancies.

Anit celebraren una conferència'l governador y l'arxide accidental senyor Sernallach, parlant de coses sanitàries, encara que no sabem que acordaren, per no havèr-nosho dit el governador.

El governador civil ha imposat una penya de 500 pessetes a uns veïns de Granollers, que tenen un magatzem de vins a les Franqueses, per vendre vi amb aigua.

A la fàbrica de vidre del carrer de Manso foren concedides als obrers algunes hores de treball menys, en atenció a l'excessiva calor d'aquests dies.

Al sortir els obrers després de la concessió se dirigiren a una fàbrica del carrer de Cortis, xupant y apedregant, perquè no s'havia concedit als obrers d'aquella casa la relaxa de hores de que ells disfrutaven.

La policia hi intervingué, quedant tot tranquil al cap de poca estona.

Per Cà la Ciutat se diu...

Que això del Parc es «una merienda de negros».

Y no podria ésser d'altre essene inspector aquell pobre home don Sans Cabré y tinent d'arxide del districte II el Vnadaix, regidor de Barcelona per vergonya de tots.

Sembla que al Parc ja casi no hi queden ni parterres. Tal es el desori que per allí regna.

Segons hem sentit a dir, s'ha amonestat col·lectivament als guàrdes y fins se'ns ha dit que en Sans Cabré proposava que se'ls sospenygués a tots d'empleu y sou, per considerars-los culpables del lamentable estat de coses actual.

Sempre paga el último mono.

Perquè, anem a veure. Els guàrdes del Parc tenen la culpa de que durant quinze dies no s'hagi «acostat» per aquells jardins ni un escombrador, estant allò, en conseqüència, fet una llàstima!

Els guàrdes tenen la culpa de que s'hagin tingut d'estar dos anys sense vestir, gastant els propis, amb tot y que l'Ajuntament havia votat an aquell objecte tres mil y pico de pessetes, que sembla que's deuen haver evaporat, ja que ara, a darrera hora, per cobrir l'expedient, se's fa un vestit que més que de roba es de paper d'estressa?

Tenen els guàrdes la culpa de que alguns companys seus hagin mort per haver tingut d'aguantar els rigors de l'hivern sense capot de cap mena?

Tenen els guàrdes la culpa de que amb tot y figurar en pressupost 32.000 pessetes para l'arregle del Parc, encara sigui l'hora que s'hi hagi donat ni una senzilla peletada?

Tenen els guàrdes la culpa de que amb tot y haver-hi 30 jardiners que cobren pel municipi, no n'hi hagi mai ni un pel Parc, donant-se cas de que a la vetlla de Sant Jaume tan sols un va acudir an aquells jardins?

Tenen els guàrdes la culpa de que aquests jardiners estiguin continuament empleats en arriar parterres en Fraternitat y Cases del Poble?

Tenen els guàrdes la culpa de que'l Vnadaix perdoni multes an els que, agafats infraganti, són denunciats a la tinença d'arxide?

Tenen els guàrdes la culpa de que s'arribi a arrencar arbres de soca a arrel para transplanar-los an el jardí d'alguns cascos de col·legians dels que manen?...

No, de tot això no que no'n tenen la culpa els guàrdes, però — deien per Cà la Ciutat — que la tinença d'una altra cosa: de no ésser en la majoria lerrouxista.

Així se comprén tot. Es que volen algunes plagues para amos o para donar motiu a funcionar aquella agència de la qual no fa gaires dies parlava un confrare?

Segons el recompte trimestral que fa el Negociat municipal d'Estadística, hi ha actualment per llogar a Barcelona, 136 soterranis, 475 botigues y baixos, 228 entressols, 298 principals, 625 primers, 511 segons, 302 tercers, 139 quarts, y 7 quintos.

Total, 2.721 habitacions per llogar.

Ha acabat l'empedrat del carrer de Juncà y ha començat el del Passeig del Cementiri en el tros que faltava fins al carrer de la Llacuna.

Aquest matí, a les deu, tindrà lloc la repartició de premis als deixebles de les Escoles Catalanes del districte VI.

OBSERVACIONS ATMOSFERIQUES

L'Observatori Meteorològic de l'Universitat anota ahir els següents dats:

Hores de observació	Baròmetre a nivell marí	Temperatura a l'ombra	Temperatura al sol	Temperatura a l'altitud	Humiditat relativa	Velocitat del vent	Alçada de la nebulositat	Quantitat de pluja
9 m.	761.58	27.5	30.7	SE	73	63	CK	0.7
3 t.	761.68	30.7	30.7	SE	63	63	CK	0.4

Estats	Temperatura	Velocitat del vent	Alçada de la nebulositat	Plaça en mil·límetres
44	Màxima 34.1 Omb. 32.9	Mínima 21.6 Omb. 20.9	144	2.52

sos vel don Lerroux y m'adono sovint de la portadura de la gent del bronze. Surt l'empedrat de casa seva, puja olímpicament a l'auto; el municipal, l'arxide, el policia se perllent amunt en anar per dintre'l trompeteig de la «Marcha real»; una dotzena de corregidors que fan la copa, menguen y conversen a l'entorn de les taules d'una taverna pròxima, s'aixequen d'una revolada, lent trontollant els plats y els cures, posen gest d'una gran dissimulació, criden un «viva!», el que se'n adona, se tomba, se'ls mira, fa una rialleta que no se sab si es de motiu de afecte... y desapareix rebent entre la polsina de l'auto. La pobre gent, recull amb devoció la rialleta y se queda meditant y sense gana. Quan al vespre retorna a casa, explica a la dona que «Don Alacandru li fan gest eburat amb la mitja rialla. En aquell eburat, hi ha tota la forsa del parit y tot el radicalisme de moltes llars proletàries».

Y així passa amb gent de tota mena. Un autògraf del rei, una targeta den Mauru, una gazuella del «Cierro», fins una esquela mortuòria, jo'ls he vist dintre una motxilla en el lloc prestat de molts salons burguesos. El meu pare — cor damunt — guardava dintre el capell una breva que li regalà D. Juan de Borbó, quan visità d'incògnit el caserí cap de Santa Lluïa. Aquella reliquia, jo me la vaig fumar d'amagat quan tenia quinze anys, donant un fort disgust al meu pare y ocasionant-me a mi un mareig que'm fou avorrit per sempre més el tubac. Aquella breva, representà la fi del carlisme dintre la meua família. Es allò que diuen: moria la causa, moria el rei.

Estava una mica lluny de la dictadura franquista. Tornem ençà.

Desde'l regnat de D. Lluís I, s'inicià la política d'engrandiment del poder reial. El monarca assolí, donades, les proporcions d'un despotat; la Constitució era lletra morta, el parlamentarisme una ficció y una comèdia indigna, l'intervenció reial pesava sobre la administració pública, era una completíssima vergonya en totes les exposicions de les camarelles paritaries. Per així quan la dictadura den Franco aixecà un clam d'ira nacional, el poble senyalà els dos còmplices: el rei y el dictador.

La revolució del 28 de janer anava contra aquest darrer. Fracassat el moviment organitzat amb precipitació, quan anaven a penjar horribles represalies, dos homes, en Lluís Mas y en Manuel Buissa, sense saberho ningú, sense ordinarho ningú — afirma Machado Santos en el seu relat — per un acte d'abnegació espontània, amb el sacrifici heroic de la seva vida para la salvació de tots, ass

CRONICA DE FORA

CATALUNYA - ESPANYA - EXTRANJER

(PER TELEFON
Y TELEGRAF)

Madrid, 29, 10 matí
La «Gaceta»

La «Gaceta» publica:
Nomenclatòria d'ordres del rei al fi-
nent de navili don Venanci Nardich i Ale-
gria.

Disposant que'l contra-almirall de l'Arma-
da don Josep Ferrer i Pérez de las Cue-
vas cessi en la situació de quartel i quedi
per eventualitat en la Cort.

Prorrogant fins al primer de desembre prò-
xim el plus d'admissió per la presentació
d'obres al concurs musical de la Exposi-
ció nacional d'Art decoratiu.

Nomenant una comissió per al compli-
ment de la llei de supressió del plan ge-
neral de carreteres de l'Estat, formada per
don Ricard Aguilera Paz, com president, i
don Sebastià Bargaña i Cervantes i don
Sebastià Gómez de Velasco com vocals.

Justificació definitiva dels manaments de
paga que se satisfessin per dietes, indem-
nizacions o gratificacions, en les comissions,
visites i altres serveis de funcionaris per-
tanyents al ministeri de Foment.

La qüestió d'«España Nueva»
La reunió de directors de periòdics anu-
nciada per aquesta nit, s'ha aplaçada, per
haver de sortir aquesta tarda cap a Mieres
el senyor Soriano, on ha de donar un mite-
ting el diàleg pròxim.

La nova data per la reunió se fixarà
quan torni el senyor Soriano a Madrid.

El contingent per 1912
El dia primer de setembre pròxim publi-
carà la «Gaceta» i el «Diario Oficial» de
Guerra el real decret fixant el contingent
per 1912.

Aquell dia començarà a pagar-se la re-
dempció a metalls, en la mateixa forma
que ha vingut fent-se mentre ha subsistit
l'antiga llei de reclutament.

Lo de la plassa de toros de Madrid
El governador civil interí ha confirmat
l'acord de la Diputació provincial en lo de
incutir-se de la fansa dipositada per l'em-
presari de la plassa de toros de Madrid
senyor Mosquera i ha denegat la rescissió
del contracte.

Sobre la cessió de la plassa a la Socie-
tat «Los Deportes», el governador exposa no
tenir antecedents per a resoldre.

Vaga de pagessos
Cadix. — En tres matins de Tàrrx s'han
declarat els treballadors en vaga pacífica, de-
manant se'ls augmenti el salari.

La guàrdia civil vigila per evitar coaccions.

Madrid, 29, 2 tarda
El governador de Girona

Avui ha arribat a Madrid el governador
de Girona, don Llorenç Benito de Endara.

Ha conferenciat per espai d'una hora amb
el president del Consell.

El senyor Benito ha entregat al president
la dimissió, explicant la forma i circum-
stàncies en que va escriure en un llibre
aquest pensament:

«La primera vegada vaig venir a Girona
com a cap de la segona com a gover-
nador. Vindré la tercera com a ministre».

Després d'aquestes paraules se llegia en
l'album:

«Perquè altres més dursos que jo ho
han sigut».

El senyor Benito ha exposat que la fra-
se escrita per ell no tenia el propòsit de
mostrar a ningú, per lo qual se tracta d'una
broma que li varen fer alguns amics.

El que el Govern ha comprat la hona
del governador, per més que no com-
pren que un home que es dues vegades
poter s'hagi deixat casar.

Sobre aquesta dimissió tractarà el Con-
seil del diàleg.

La supressió de l'impost de consums
El president del Consell està rebent car-
tes en les que se li dona compte de les
ventalles que els consumidors venen obtenint
amb la supressió de l'impost de consums.

També ha rebut un missatge suscirit per
centenars d'obres en el que manifesten que
la rebuda arriba a suposar una economia
en els aliments de tres rals diaris, per
terme mitjà.

Crea el senyor Canalejas que aquestes ven-
talles aniran accentuant-se a mida que pas-
si el temps i més si les autoritats persis-
teixen en vèncer pel compliment de la llei.

El que el Govern no ha pogut aconseguir
de dedicar la seva atenció a l'assumpció
de consums, perquè les qüestions inter-
nacionals li han ocupat tot el temps; però
ara, que per l'exterior bufen bons vents,
pensa el president reprendre la seva tasca
en la campanya d'abaratiment de les sub-
sistències.

Conferenciarà amb l'arxibisbe, estudiant d'a-
tos i admetrà quantes aclaracions se li pre-
sentin.

Lo que afecta als transports no es lo
que menys ha de preocupar, car aquestes
influeixen directament amb les cotitzacions
comercials.

També es preveu estudiar lo que deu fer-
se en la «Alondra», per convertir aquest
organisme en instrument d'utilitat per al
consumidor.

Cal arribar a establir preus reguladors en
la «Alondra» i elevar fins al consumidor
els beneficis de la substitució dels consums.

Han parlat d'aquest assumpte els senyors
Canalejas i Forriol, i en dies successius
ho tractarà el president amb l'arxibisbe.

Cal deixar sentit si es el Municipi o són
els mateixos comerciants els que impedeixen
que l'«Alondra» ompli sos naturals fins.

JORDI V
Londres, 29 juliol. — No es veritat que se
hagués acordat aplaçar el viatge del rei de
Anglaterra a Còrnes, com s'havia dit.

Jordi V ha marxat avui per estar a les
grans regales d'aquella població.

Així vol dir que no es tan inquietant
com se volia fer creure la situació política
del Regne Unit.

Madrid, 29, 4'15 tarda
En llibertat

Saragossa. — Han sigut posats en lliber-
tat alguns dels detinguts amb motiu dels
successos ocorreguts en la vaga passada.
La Federació de Societats Obreres cele-
brarà un miting demà diumenge, per tractar
de les gestions que convé fer en pro
de la llibertat dels demés detinguts.

Els accidents miners

El senyor Gasset ha enviat a les mines
de «La Carolina» a un inspector pera que
l'informi minuciosament sobre les causes a
que obceixen els freqüents accidents del tre-
ball que allí's registren.

El President

El senyor Canalejas ha conferenciat, com
tots els dies, per telèfon, amb el ministre
d'Estat.

En aquesta conferència no ha pogut obte-
nir el president materia per a satisfer l'an-
cia informativa dels reporters; i el senyor
Canalejas, pera no deixarnos sortir del seu
despoy sense una nota, ens ha fet apuntar
en la quartilla que a Alcázar no ocorreix
novel·la i que no hi ha notícies de colera,
però en cambi a la frontera francesa sem-
bla que hi ha alguns casos de tífus.

Ha repetit el senyor Canalejas que'l se-
nyor García Prieto passarà el dia de demà
en «El Planito», prop de Madrid, amb sa
família, i que'l diàleg vindrà a la Cort,
conferenciarà amb el president i després se
celebrarà Consell de ministres.

També's ha exposat el senyor Canalejas
el seu propòsit de marxar aquesta tarda
a Otero, aont passarà el dia de demà.

Madrid, 29, 8'15 tarda
Els Centres Hispà-Marroquins

Avui ha visitat el senyor Gasset una co-
missió dels Centres Hispano-marroquins, pera
entregarli un album amb fotografies i grà-
fics de l'Exposició permanent de productes
comercials de Melilla i altre dels Museus
comercials de productes africans de Madrid
i Barcelona.

Han invitat al ministre a la inauguració
de l'Exposició de Melilla i dels Museus de
Barcelona i Madrid.

Han sol·licitat un correu directe entre Ca-
dix i Larache a l'objecte de que's espany-
ols que desitgin establir-se en aquella zona
de la nostra influència obtinguin tota classe
de facilitats.

Finalment, han sol·licitat del ministre la
implantació de sucursals del Banc d'Espan-
ya a Ceuta i Melilla per l'augment de tra-
feg que l'expansió comercial requereix.

NOTES CURTES DE L'EXTRANJER

París, 29 juliol. — L'embaixador de Tur-
quia en aquesta capital Naum Patrà ha mort
sobtadament.

Lisboa, 29 juliol. — A la Cambra s'ha apro-
vat l'article quint de la Constitució, en el
qual se consigna l'abolició de la pena de
mort i la condemna de cadena perpetua.

París, 29 juliol. — Les declaracions de mi-
ster Asquith han produït excel·lent impressió
a tot arreu.

La premsa alemanya hi dedica comen-
taris conciliadors.

— El corresponent a Berlín del «Paris-Jour-
nal» telegrafia que en els èpocs polítiques
de la capital alemanya circula amb insistèn-
cia el rumor de que en la setmana pròxima
quedarà firmat l'acord franco-alemany.

Brusels, 29 juliol. — La reina Guillemina
i el príncep consort han marxat cap a Hol-
landa.

Swinemunde, 29 juliol. — Ha arribat el kai-
ser.

Lo del Marroc

De Tànger

Tànger. — L'agent consular de França a Ar-
cila ha rebut orde de la Legació pera que
manifesti al Raisuli que deixi en llibertat
els presos que va fer quan els cabellans in-
tentaren prendre les armes.

L'agent va trasmetre al Raisuli els desitjs
de França, però s'ha desmentit d'altals manifi-
estacions.

Notícies rebudes del zoc El Harbi i Sidi
Aïça, asseguren que'ls comerciants que no
són francesos o protegits d'aquesta nació tro-
ben grans treballs pera realitzar ses transac-
cions perquè les autoritats marroquines in-
flueixen amb els moros venedors pera que
portin al mercat els productes de França.

Comuniquen d'Alcázar que a l'objecte de
desfogar un xic el campament, el regiment
de Victoria ha acampat en una península pro-
pera al camí de la passera del Wad-Yedid.

S'espera a Alcázar l'arribada d'un con-
voï procedent de Fez i destinat a Tànger.
Ve conduït per francesos i de conformitat
amb les noves instruccions no se li posarà
dificultat per a'l pas.

Els metges del campament han pres rí-
gures precaucions contra'l colera i s'ha
reclamant a Madrid material sanitari de pre-
servació pera combatre l'epidèmia, si des-
graciadament arribés a presentarse.

El tinent coronel Fernández Silvestre ha
recorregut els campaments de la vora del
riu i ha visitat la Kudia-Miel, pera estudiar
amb els enginyers l'implantació de barra-
cons de fusta pera que s'hi aixoplugin els
soldats.

Ha visitat al nou consú d'Alcázar, senyor
Clark, el consú francès. La visita ha estat
de pura cortesia.

La premsa europea

29. — «Le Temps» diu que de la ses-
sió d'ahir de la Cambra dels Comuns se'n
despren una gran llibertat d'expressió nacio-
nal.

«El Journal des Debats» diu que Angla-
terra deliberadament forma al costat de França.

Colònia. — La «Gazeta de Colònia» diu que
la declaració de Mr. Asquith ha contribuït
a calmar els esperits.

La premsa d'Anglaterra, d'intervir en el
repartiment eventual del Marroc, està ab-
solutament justificada.

Berlín. — Als centres oficials ha sigut acul-
lida amb satisfacció la declaració del primer
ministre anglès.

Viena. — Alguns diaris constaten que'l dis-
curs de Mr. Asquith ha produït una impressió
tranquil·litzadora.

El «Zeits» diu que la declaració de mister

Asquith demostra l'immixció d'Anglaterra en
la conversa diplomàtica que se segueix a
Berlín.

Conferència

Berlín, 29. — Els diaris d'aquesta capital anu-
ncien que'l canceller de l'Imperi M. Beth-
mann-Olweg i el secretari d'Estat, M. Ki-
dleren-Waechter, aniran avui a Swinemunde,
a l'objecte de conferenciar amb el Kaiser.

De Ceuta

Ceuta. — En el vapor «Manuel María»
ha arribat el consú d'Espanya a Tetuan,
senyor López Ferrer.

L'acompanya el professor espanyol don Jo-
sep Marí.

El viatge obceix a la crisi urgent del
senyor García Prieto.

— La comissió encarregada d'implantar a
Tetuan el monopoli del tabac la constituï-
xen quatre francesos.

— Persones arribades de Tetuan diuen que's
nota agiació en els cables de Wad-Ras,
Beni-Aros i altres, per haver arribat alguns
desertors de les melles imperials, contant
els atropells dels francesos.

El «modus vivendi» franc-espanyol

San Sebastián. — El ministre de jornada
ha dit que'ls governs d'Espanya i França
han enviat instruccions a sos agents al Ma-
rocc pera que implantin el «modus-vivendi»
concertat respecte a Alcázar i Larache, ja
que les autoritats xerifianes deuen posar en
pràctica les mesures de la seva incumbència,
tota vegada que'l moviment de les melles
marroquines depen de la potestat del soldà.

Tànger. — El ministre d'Espanya ha vi-
sitat al Guebbas notificant-li el «modus-vi-
vendi» concertat entre Espanya i França.

Madrid, 29, 6'15 tarda
La festa de la llibertat

Segons costum de tots els anys, aquesta
tarda s'està celebrant a la Plassa del Pro-
grés, enfront l'estatua de Mendizábal, el no-
menat jubileu de la llibertat.

Desde les primeres hores han començat
a desfilar per la Plassa del Progrés els nens
de les escoles laiques, amb sos mestres, di-
posant corones i flors i cantant himnes
alusius junts a l'estatua.

A dos quarts de set de la tarda anirà la
minoria republicana de l'Ajuntament a di-
posar una corona.

L'acte l'amenitzarà la Banda Municipal.

Acció de la Conjunció

Republicana-Socialista
Els senyors Pau Iglesias i Soriano surten
aquesta tarda pera Mieres, on el diàleg s'hi
celebrarà un miting de Conjunció Republicana-
Socialista.

A jutjar per l'entusiasme que regna en-
tre'ls organitzadors i lo ben disposada que
està l'opinió pública pera rebre les propaga-
des de la Conjunció, se creu que l'acte re-
vestirà excepcional importància.

El ministre de Màrie. El senyor Canalejas. — Presa de possessió

S'ha despidit del subsecretari d'Estat el
ministre de Màrie, senyor Beistegui, que de-
mà surt per París.

— El senyor Canalejas ha marxat a dos
quarts de sis de la tarda pera Otero, on pas-
sarà el dia de demà amb la seva família.

— Avui ha pres possessió de la Direcció de
l'Escola Central de Tir, el general Carvajal,
nomenat recentment.

Sobre'l viatge del general Laque

a Melilla
Diu «El Ejército Español»:
Diguin lo que vulguin les referències peri-
odístiques, encara no té acordada el mi-
nistre de la Guerra la data en que empenirà
son anuclat viatge a Melilla i es adonant-se
quasi se digui sobre això.

El general Laque té'l propòsit de visitar
aquella plassa, pera estudiar sobre'l terreny
les modificacions que puguin introduir-se en
aquell exèrcit.

Es possible que realisi el viatge el mes
que ve i possible també que'l deixi per
més endavant. Tot dependrà de la marxa
de les accions militars, als que subor-
dina la seva estada a Madrid.

Noves de San Sebastián

San Sebastián. — El senyor García Prieto
ha passat el matí treballant en son ministeri,
on ha rebut diferents visites, entre elles
la de l'embaixador de Rússia.

També li ha anunciat la seva visita de
despedida, pera aquesta tarda, l'embaixador
d'Alemanya, que marxarà el diàleg.

A les 12'30 ha pujat el senyor García Prieto
a l'Alcázar, retornant al Ministeri a la una.

Allavors ha rebut als periodistes, manifi-
stant-li que havia estat a Palau pera felicitar
a la infanta Beatriz, en sos dies, i despe-
dir-se de la reina Cristina, doncs marxa a
Madrid en el sudexpre's o demà en el ràpid.

A les nou del matí ha descalegat sobre
la població una forta tempesta amb abun-
dància de llamps i trons, que ha refrescat la
atmosfera.

Aquesta tarda ha rebut el ministre de
Estat la visita de l'embaixador d'Alemanya,
que amà a despedir-se, doncs marxa a son
país en ús de llicència.

Entre'ls viatgers arribats avui a aquesta
capital, hi figura don Fermí Calbeton, que
arriba de Madrid, on amà amb motiu de la
mort de sa germana política.

Han arribat també la família del general
Bascaran i la senyora de l'embaixador de
França.

Comuniquen de Segura que a la mina «Ro-
sario», en l'acot miner de Rutilla, s'ha des-
prés un bloc de mitja tonelada, matant a l'o-
brer Ignasi Echazue i ferint greument a
son company Teodor Arcel.

— El Comité executiu del Congrés antitu-
berculós se reunirà en breu i acordarà sig-
nificar la seva gratitut al ministre de la Gover-
nació per l'efort que feu a una comissió
de subvencionar amb 25.000 pessetes el Con-
grés, que's celebrà a San Sebastián.

— Han arribat de les provincies nombrosos
peregrins, que van a Lourdes. Aquesta tar-
da han començat a sortir pera aquella po-
blació francesa.

Més de la qüestió d'«España Nueva»

«España Nueva» diu que quant ve suc-
ceint aquests dies i la campanya que al-
guns periòdics han iniciat contra d'ella, no
es més que la qüestió de lo que passava a Va-
lència entre blasquistes i socialistes, que
en Lerroux volia reproduir a Madrid.

Reproduït paràgraf d'un article del «Ejército»
i Armadas en el que's censura que's
reuneixin diferents periòdics enemics pera
combatre amb sanya an en Soriano i al seu
company Teodor Arcel.

En Rodier Soriano, desde «España Nueva»,

contestant a un telegrama den Barral en
que aquest s'extranya de que se l'immix-
cui en l'assumpció de l'Albufera, diu que
ja que'l senyor Barral no admet cap dis-
cussió està disposat a anar a la controvèrsia
amb el senyor Azzati a València davant un
jurat imparcial.

Madrid, 29, 9 nit

Grens disturbis

Orense. — A Ombra, a les dotze de la nit,
se produí alguna alarma.

Eren disparats gran nombre de coets de
dinamita, per alguns veïns, induïts pels re-
giments don Francisco Pardo i don Pere Ig-
nacio, majors doms de les festes populars que
ara se celebren.

Amb motiu de prohibir l'arxibisbe que con-
tinués tant dispers, dits regidors amb al-
guns amics recorren la població, donant
cries i se situen davant les Cases. Con-
sistorials, on se trobava l'arxibisbe, insultant-lo,
escarnint la seva autoritat i amenaçant amb
linchar-lo.

Comunicats els fets al governador, ha pe-
nyorat a dits regidors amb 50 pessetes i ha
donat orde de que's denunci als tribunals
el desat.

Madrid, 30, 12'30 matí
Balans del Banc

Aumentat: Or, 197.297.
Plata, 828.666.
Billets, 362.150.
Efectiu tresor, 3.183.771.
Disminuït: Comptes corrents, 3.328.823.

Vagants de la magistratura

La combinació d'alts càrrecs pera la pro-
visió de vagants en la magistratura, segons
nostres notícies, el té ja ultimada el que
del Govern, qui el posarà a la firma del
rei tan aviat com aquest retorni d'Angla-
terra.

En la combinació entraran aquelles va-
gants que resultin amb motiu dels expedients
que se segueixen en algunes audiències ter-
ritorials pera aquilatar casos d'incompatibil-
tat o de manifesta inutilitat física.

A la fiscalia del Suprem hi anirà don
Nicol Alcalá Zamora i a la vagant del se-
nyor Monares, de la Sala tercera, don Al-
fred de Zabaia.

El «raid», València-Alacant

València. — La sortida dels aviadors ha
sigut presenciada per una gentada immensa.

Dels set inscrits sols han pres part en el
raid tres, que són, Wyss, Champana i
Lasserre.

El jurat el presidí el capità general hi
qui acompanyava la comissió de l'Aero-Club
de Madrid.

A les vuit i cinc minuts sortí Lasserre.
A dos quarts de nou caigué a terra to-
rant a sortir a les 8'47, donant una volta
de campana a 20 metres d'altura i caient
al mar, resultant llesat.

Se li concedirà una indemnissació.

Abans de caure al mar l'aviador se llençà
cap a una de les tribunes plenes de gent,
produint gran pànic, però l'aviador pogué
desviar l'aparell i allavors caigué al mar.

A les 9'48 minuts sortí el sub Wyss des-
esperant per Ponent, però als deu minuts
retornà després de volar 20 kilòmetres per
no atrevir-se a sortir entre bromes.

Alacant. — Durant tot el matí l'animà-
ció ha sigut molt gran.

L'aeròdrom estava adornat i bandes de
música amenitzaven l'acte.

A les 9'45 del matí aparegué en l'horitzó
un aeroplà, i a les 9'55 Lasserre a través-
sava el moll i arribava a l'aeròdrom en
mig de grans aclamacions.

L'aviador, molt commogut, elogià el ser-
vei de senyals i recordà la frase de Ve-
drires de que Espanya res tenia que en-
vejar a l'extranger.

Segurament que havia prop de 60 mil
persones esperant, que prompien en a-
clamacions al descendir de l'aparell, costant
gran treball no l'haixat la multitud.

Fins les dues de la tarda les tendes per-
maneixeren tancades com si fos festa.

Aquesta es la primera vegada que dit avi-
ador visita Espanya. Prengué part en el circuit
d'Europa.

Es portador d'una carta de Paraclete de
València pera el d'Alacant, en la que diu
que en nom de València s'honra saludant a
la ciutat germana.

El públic, llesat de confier l'aviador, in-
vadí l'aeròdrom donant frenètics visques
a Espanya i a França que l'aviador contestava
saludant amb la gorra.

Després que'ls fotògrafs se cansaren de
treure fotografies, l'aviador acompanyat de
les autoritats i de la comissió se dirigí a
un restaurant on se l'obsequià amb xam-
pany.

Se brindà per França, per València i per
Alacant.

En l'estació telegràfica de l'aeròdrom l'avi-
ador conversà amb alguns periodistes en-
tregant-los autògrafs.

Es jove, de 25 anys, enginyer, se dedica
a l'aviació per amor a la mecànica, en la
que porta gastats més de 50 mil francs sen-
se haver conseguit guanyar fins ara més
que una navaja d'aletar.

Diu que realitzà el viatge d'un vol noi
entrant a Alacant per l'Est.

Afegí que ha vingut a una velocitat varia-

